

Forstanderskabet og ofte staaer udenfor de Interesser, som Communens Beboere have, let faae en saadan Indflydelse i Forstanderskabet, at han vil blive mere Formand end den, der er valgt dertil; og deri ligger netop for mig det Farlige. Man vil ofte komme til at henvende sig til Vinkelskrivere og Andre, som slet ikke have Interesse for Communens Anliggender; men jeg troer, at de skriftlige Forretninger, for at blive et sandt Udtryk af Majoritetens Mening, bedre beskyres af Præsterne, hos hvem man maa forudsætte mere Interesse for Communen, end hos en Skriver, der staaer udenfor den. Man maa i det Hele taget ikke forudsætte, at Præsten altid skal være en saadartlig Personlighed, at han ikke vil rette sig efter Majoriteten (Etschering: Maa jeg bede om Ordet!). Jeg troer, at de fleste Præster ere saa skikkelige og honnøtte Mænd, at de ville gjøre det, og som Folge deraf i deres Correspondance, i deres Indstillinger eller hvad det nu er, ville søge at fremsætte Majoritetens Mening paa den reite Maade (Sonderby: Maa jeg bede om Ordet!). Det er vel muligt, at den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgfreds (Etschering) har seet enkelte Indstillinger, som have været mindre godt affattede af Præsterne, men jeg troer, at naar Præsterne blive udelukkede, vil han komme til at see mange flere slet affattede Indstillinger, som hverken ville udtrykke Minoritetens eller Majoritetens Mening, men ofte Indstillinger eller Breve, hvori der ikke vil være Mening stabt. Jeg stöder det naturligvis meget beklageligt, at Oplysningen ikke er større blandt Landbefolkningen, end at jeg her maa tale imod, at Præsten, hos hvem man dog maa forudsætte saamegen Intelligent, at han vil kunne føre Correspondancen, skal være udelukket, men jeg vil haabe, at den Tid snart vil komme, at hans Forpligtelse til at indtæde i Sogneforstanderskabet kan ophøre; men jeg troer, at det til en Obergang er nødvendigt, at Præstens Stilling, som Medlem af Sogneforstanderskabet, bliver usorandret.

Etschering: Jeg haaber ikke, at jeg har sagt et eneste Ord, som kunde lede til at troe, at jeg ikke ansaae samtlige Præster for hono-

rable Mænd — thi det var en meget haard Beskyldning mod Bisperne, som skulle passe paa, at Præsterne ere det, da de ellers ikke kunne blive i deres Kald. Jeg anseer generelt Præsterne for honorable Mænd, dertil ere de bestaaede; men jeg har ikke forstaaet, at Hensigten skulde være at udelukke Præsten. Efter min Opfattelse er Hensigten den at tage Præsten med, dersom baade Præsten paa den ene og Communen paa den anden Side ansee det for det Bedste; der er en stor Forskel paa at udelukke Præsten og ikke at gjøre det til en tvungen Kald for Præsten at have visse Forretninger. Det ærede Medlem har, hvis jeg hørte rigtigt, nævnt „Vinkelskrivere“; der er — haaber jeg — en stor Mængde skrivende Personligheder mellem Præsten og „Vinkelskriverne“, og det kunde aldrig falde mig ind at raade Communen at benytte Vinkelskrivere; og efterhaanden som Velene blive bedre og Offentligheden udvikler sig, ville ogsaa Vinkelskriverne tage af og deres Haandtering lidt efter lidt blive en slet Haandtering. Iøvrigt maa man lægge Mærke til, at Navnet „Vinkelskriver“ ofte bruges til at betegne den Mand, som paa en meget hæderlig Maade og til stor Gavn for Almuesmanden tillader sig at skrive mod dem, som helst ville have, at der hverken skal skrives eller tales imod dem, saa at man maa være forsigtig med at stemple en Mand med det Navn „Vinkelskriver“. Men under alle Omstændigheder have vi ikke her med Vinkelskrivere at bestille; thi Communen staaer dog paa et saadant Danne-Folk. Til de omhandlede Forretninger udfordres der i Almindelighed kun simpel Jævn, sund Mennekesforstand, saa at Communen vil kunne vælge de Mænd, der kunne skrive for den paa en skikkelig Maade, uden at disse Mænd paa nogen Maade kunne belægges med dette Navn. Jeg troer, at det er at sætte Communen for lavt at påståa, at fordi Præsten ikke bliver tvungen til at være dens skrivende Hjælper og Styrt, derfor maa den nødvendigvis falde i Vinkelskrivernes Hænder.

Sonderby: Det er kun en ganske kort Bemærkning, jeg skal tillade mig, men jeg troer,